

Ничипорук Д.Г.,
здобувач вищої освіти освітнього ступеня «магістр»
спеціальності 101 «Екологія»
Науковий керівник: Герасимчук Л.О.,
к.с.-г.н., доцент кафедри екології та природоохоронних технологій,
Державний університет «Житомирська політехніка»
Gerasim4uk@ukr.net

ВІЙСЬКОВІ КОНФЛІКТИ У СВІТІ ЗА ІНДЕКСОМ ACLED ТА МІСЦЕ У НИХ УКРАЇНИ

Військові конфлікти є прямою загрозою екологічній безпеці держави [3, 4, 7, 8], а в сучасному світі вони є широко поширеними. За індексом конфліктів ACLED, що враховує 4 показники (смертоносність, небезпека для цивільного населення, географічне поширення та фрагментація озброєних груп), на сьогодні 50 країн та територій переживають екстремальний, високий або бурхливий рівень конфліктів (саме на ці країни припадає 97% усіх подій насильства, зареєстрованих за останні 12 місяців).

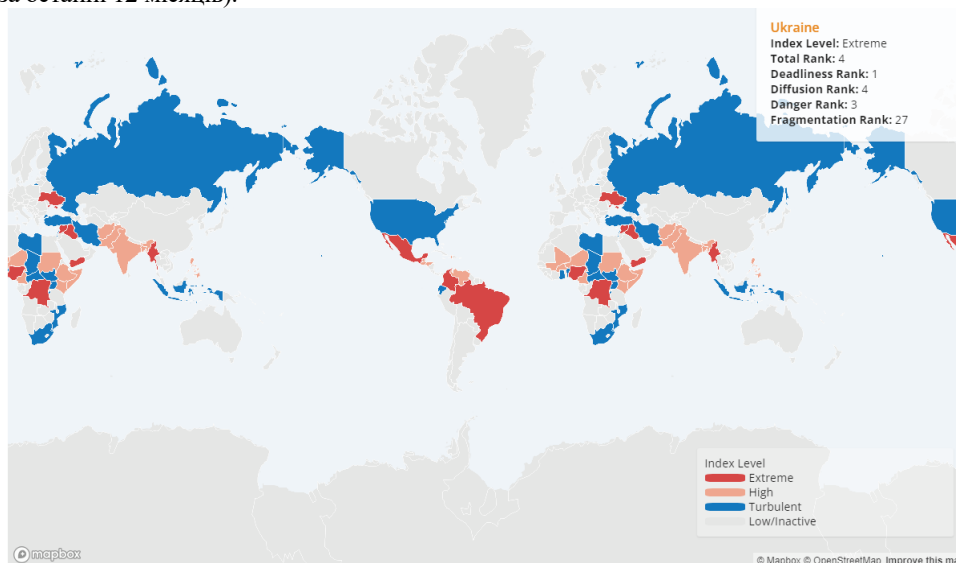

Рис. 1. Індекс конфліктів у світі [1]

Україна має найвищий екстремальний індекс конфлікту (такий же індекс мають і М'янма, Сирія, Мексика, Нігерія, Бразилія, Ємен, Ірак, Демократична Республіка Конго, Колумбія), на неї припадає у середньому понад 950 інцидентів насильницької політики на тиждень (36% подій, що сталися за 2022 р.) та понад 36 000 смертей. На рис. 1.1 та 1.2 можна побачити, що багато країн із «екстремальним» або «високим» рівнем конфлікту є місцями з високим і стійким рівнем економічного та соціального розвитку, проте демократія не захищає країни від спроб захоплення. Станом на липень 2023 р. 19 країн спостерігали покращення свого рейтингу за індексом ACLED протягом п'ятирічного періоду з середини 2018 до середини 2023 року, а 19 спостерігали погіршення рівня конфліктів. Серед останніх і Україна, зміна рангу якої склала +15.

Спецпроект ACLED є український конфліктний монітор, де зазначено, що стану безпеки немає в жодному регіоні. На рис. 3 наведені інформаційні панелі, що ілюструють небезпечні події з початку вторгнення РФ та за останній тиждень (з 21 жовтня по 27 жовтня) відповідно (рис. 2).

Також даний ресурс спеціалізується і на прогнозах на 6 місяців. Проте такі прогнози є невтішними для нашої держави, яка входить до десятка прогнозованих країн з найбільшою жорстокістю [2].

За останнє десятиліття різко змінилося розуміння всіх аспектів, в тому числі й екологічних, збройних конфліктів. Протягом ХХ ст. відбулося чимало збройних конфліктів, проте війна, яка наразі відбувається на території нашої держави є наймасштабнішою за всіма критеріями з часів Другої світової війни та має безліч наслідків: геополітичних, економічних, інфраструктурних, медичних, соціальних та екологічних, які відчуватимуться ще довгий період часу [3, 4].

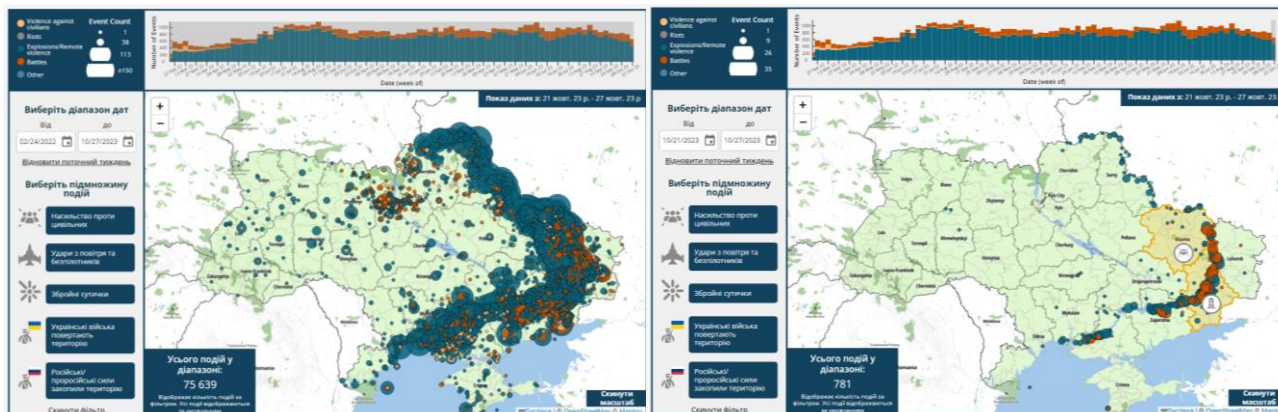

Рис. 2. Інформаційні панелі, що ілюструють небезпечні події та наслідки вторгнення рф [5]

За даними офіційного ресурсу Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України «ЕкоЗагроза» [6], станом на 7 листопада 2023 р. Державною екологічною інспекцією відповідно до затверджених методик нараховано 2164 млрд. грн збитків: атмосферне повітря – 1080,7 млрд. грн, з них 1023,1 млрд. грн – лісові пожежі (площа згорілих лісів – 66853 га, викиди в атмосферне повітря – 4330569 т), горіння нафтопродуктів – 51,9 млрд. грн (кількість згорівших нафтопродуктів – 721845 т, викиди в атмосферне повітря – 499473 т), загорання інших об'єктів – 5,8 млрд. грн (площа згорілих об'єктів – 1700853 м², викиди в атмосферне повітря – 592693 т); земельні ресурси – 1008,4 млрд. грн (засмічення земель площею 17954498 м² – 994,1 млрд. грн, забруднення ґрунтів 594529 м² – 14,3 млрд. грн), водні ресурси – 73,6 млрд. грн (забруднення водних об'єктів 1682 т забруднюючих речовин – 40,6 млрд. грн, морських вод 65 кг забруднюючих речовин – 7,9 млн. грн, засмічення водних об'єктів 33865704 кг забруднюючих речовин – 8,2 млрд. грн, самовільне використання 658 млн. м³ води – 24,8 млрд. грн).

Список використаних джерел

1. ACLED Conflict Index. URL: <https://acleddata.com/acled-conflict-index-mid-year-update>.
2. CAST Report October 2023. URL: <https://acleddata.com/2023/10/12/cast-report-october-2023>.
3. Lawrence M.J., Stemberger H.L.J., Zolderdo A.J., Struthers D.P., Cooke S.J. The effects of modern war and military activities on biodiversity and the environment. *Environmental Reviews*. 2015. №23(4). P. 443–460. DOI: 10.1139/er-2015-0039.
4. Rawtani D., Gupta G., Khatri N., Rao P.K., Hussain C.M. Environmental damages due to war in Ukraine: a perspective. *Science of The Total Environment*. 2022. №850. 157932. DOI: 10.1016/j.scitotenv.2022.157932.
5. Ukraine Conflict Monitor. URL: <https://acleddata.com/ukraine-conflict-monitor/>
6. ЕкоЗагроза: офіційний ресурс Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України. URL: <https://ecozagroza.gov.ua>.
7. Герасимчук Л.О., Валерко Р.А., Ярошенко Б.О. Загрози довкілля внаслідок військових дій очима дітей. *Екологічні науки*. 2022. № 43. С. 168–173. DOI: 10.32846/2306-9716/2022.eco.4-43.28.
8. Нонік Л.Ю., Пацева І.Г., Пічкур Т.В. Розроблення стратегії управління відходами руйнацій в умовах воєнного стану. *Екологічна безпека та технології захисту довкілля* №4. 2023. с. 40-47.
9. Пацева І.Г., Герасимчук Л.О., Валерко Р.А., Пацев І.С., Палій О.В. Особливості логістичних процесів транспортування комунальних відходів та відходів руйнації. *Екологічні науки*. 2023. Вип. 5 (50). с.187-192. <https://doi.org/10.32846/2306-9716/2023.eco.5-50.27>
10. Пацев І.С., Барабаш О.В., Пацева І.Г. ВПЛИВ ВОЄННИХ ДІЙ НА ЛІСОВІ ЕКОСИСТЕМИ ЖИТОМИРЩИНИ. *Екологічні науки*. 2023. Вип. 5 (50). С. 114–118. URL: <https://doi.org/10.32846/2306-9716/2023.eco.5-50.16>
11. Пацева І.Г., Алпатова О.М., Демчук Л.І., Кірейцева Г.В., Левицький В.Г. Сучасний стан навколишнього природного середовища в умовах впливу війни. *Екологічні науки : науково-практичний журнал*. 2022. Вип. 4 (43). С.19-22.
12. Герасимчук Л.О., Валерко Р.А., Ярошенко Б.О., Члек О.М. Загрози довкілля внаслідок військових дій очима дітей. *Екологічні науки*. 2022. № 43. С. 168-173.
13. Валерко Р.А., Герасимчук Л.О., Фоменський Ю. Ю., Піціль А. О. Особливості здійснення державного нагляду у сфері використання об'єктів природно-заповідного фонду на території Житомирської області. *Аграрні інновації*. 2022. № С. 180-185.